

## ॥ वाल्मीकि रामायण ॥

१ बालकाण्ड

अध्याय ५१

स दृष्ट्वा परमप्रीतो विश्वामित्रो महाबलः ।  
प्रणतो विनयाद्वीरो वसिष्ठं जपतां वरम् ॥ १ ॥

स्वागतं तव चेत्युक्तो वसिष्ठेन महात्मना ।  
आसनं चास्य भगवान्वसिष्ठो व्यादिदेश ह ॥ २ ॥

उपविष्टाय च तदा विश्वामित्राय धीमते ।  
यथान्यायं मुनिवरः फलमूलमुपाहरत् ॥ ३ ॥

प्रतिगृह्य च तां पूजां वसिष्टाद्राजसत्तमः ।  
तपोऽग्निहोत्रशिष्येषु कुशलं पर्यपृच्छत् ॥ ४ ॥

विश्वामित्रो महातेजा वनस्पतिगणे तथा ।  
सर्वत्र कुशलं चाह वसिष्ठो राजसत्तमम् ॥ ५ ॥

सुखोपविष्ठं राजानं विश्वामित्रं महातपाः ।  
पप्रच्छ जपतां श्रेष्ठो वसिष्ठो ब्रह्मणः सुतः ॥ ६ ॥

कच्चित्ते कुशलं राजन्कच्छिद्मेण रञ्जयन् ।  
प्रजाः पालयसे राजन्नाजवृत्तेन धार्मिक ॥ ७ ॥

कच्चित्ते सुभूता भृत्याः कच्चित्तिष्ठन्ति शासने ।  
कच्चित्ते विजिताः सर्वे रिपवो रिपुसूदन ॥ ८ ॥

कच्चिद्द्वले च कोशे च मित्रेषु च परन्तप ।  
कुशलं ते नरव्याघ्रं पुत्रपौत्रे तथानघ ॥ ९ ॥

सर्वत्र कुशलं राजा वसिष्ठं प्रत्युदाहरत् ।  
विश्वामित्रो महातेजा वसिष्ठं विनयान्वितः ॥ १० ॥

कृत्वोभौ सुचिरं कालं धर्मिष्ठौ ताः कथाः शुभाः ।  
मुदा परमया युक्तौ प्रीयेतां तौ परस्परम् ॥ ११ ॥

ततो वसिष्ठो भगवान्कथान्ते रघुनन्दन ।  
विश्वामित्रमिदं वाक्यमुवाच प्रहसन्निव ॥ १२ ॥

आतिथ्यं कर्तुमिच्छामि बलस्यास्य महाबल ।  
तव चैवाप्रमेयस्य यथार्हं सम्प्रतीच्छ मे ॥ १३ ॥

सत्क्रियां तु भवानेतां प्रतीच्छतु मयोद्यताम् ।  
राजंस्त्वमतिथिश्रेष्ठः पूजनीयः प्रयत्नतः ॥ १४ ॥

एवमुक्तो वसिष्ठेन विश्वामित्रो महामतिः ।  
कृतमित्यब्रवीद्राजा पूजावाक्येन मे त्वया ॥ १५ ॥

फलमूलेन भगवन्विद्यते यत्तवाश्रमे ।  
पाद्येनाचमनीयेन भगवद्वर्णेन च ॥ १६ ॥

सर्वथा च महाप्राज्ञं पूजार्हेण सुपूजितः ।  
गमिष्यामि नमस्तेऽस्तु मैत्रेणेक्षस्व चक्षुषा ॥ १७ ॥

एवं ब्रुवन्तं राजानं वसिष्ठः पुनरेव हि ।  
न्यमन्त्रयत धर्मात्मा पुनः पुनरुदारधीः ॥ १८ ॥

बाढमित्येव गाधेयो वसिष्ठं प्रत्युवाच ह ।  
यथा प्रियं भगवतस्तथास्तु मुनिसत्तम ॥ १९ ॥

एवमुक्तो महातेजा वसिष्ठो जपतां वरः ।  
आजुहाव ततः प्रीतः कल्माषीं धूतकल्मषः ॥ २० ॥

एह्येहि शबले क्षिप्रं शृणु चापि वचो मम ।  
सबलस्यास्य राजर्जेः कर्तुं व्यवसितोऽस्म्यहम् ।  
भोजनेन महार्हेण सत्कारं संविधत्स्व मे ॥ २१ ॥

यस्य यस्य यथाकामं षड्सेष्वभिपूजितम् ।  
तत्सर्वं कामधुगिदव्ये अभिर्वर्षकृते मम ॥ २२ ॥

रसेनान्नेन पानेन लेह्यचोष्येण संयुतम् ।  
अन्नानां निचयं सर्वं सृजस्व शबले त्वर ॥ २३ ॥

his agreement to this use of his original files and for permitting the revised versions to be made publicly available.

Dr J. D. Smith ; email: jds10@cam.ac.uk ; <http://bombay.oriental.cam.ac.uk/index.html>

---

ITRANS conversion questions to: Avinash Chopde [javinash@acm.org](mailto:javinash@acm.org)

---

Last updated on March 25, 1998; Send corrections to [sanskrit@cheerful.com](mailto:sanskrit@cheerful.com)